

УДК 378:373.3.011.3-051]:004.032.6

Нежива Людмила Львівна

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри початкової освіти
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна
l.nezhyva@kubg.edu.ua
ORCID: 0000-0001-9520-0694

Шкуренко Олександра Вікторівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна
o.shkurenko@kubg.edu.ua
ORCID: 0000-0003-2774-6294

БУКТРЕЙЛЕР ЯК СУЧАСНИЙ МЕДІАПРОДУКТ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЦИФРОВОЇ ТВОРЧОСТІ

Анотація. У статті висвітлено можливості використання буктрейлерів у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи для формування здатності інтегрувати мовно-літературну та інформатичну складові змісту освіти відповідно до вимог Нової української школи. Буктрейлер подано як сучасний медіаінструмент, що сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх педагогів, посиленню їх мотивації до застосування інноваційних технологій у навчанні, а також формуванню креативності, медіаграмотності та вміння створювати інклюзивний освітній простір. Здійснено порівняльний аналіз сучасних відеоредакторів (Animoto, Canva, FlexClip, Powtoon, InShot), охарактеризовано їхні технічні та педагогічні можливості, зокрема з точки зору доступності, зручності використання, варіативності шаблонів, інструментів для візуалізації та озвучення відео. Визначено освітній потенціал застосування цих програм у підготовці майбутніх учителів початкової школи, окреслено ризики, пов'язані з технічними труднощами, авторським правом і педагогічною доцільністю контенту. Авторами представлено результати заняття зі студентами Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, спрямованого на формування предметно-методичної, інформаційно-цифрової, інноваційної, проєктувальної компетентностей. Робота студентів у малих групах передбачала ознайомлення з функціоналом відеоредакторів, аналіз їх переваг і недоліків, створення буктрейлерів до художніх творів для дітей, а також рефлексію отриманого досвіду. З'ясовано, що участь студентів у створенні медіапродуктів сприяє розвитку професійної готовності до використання інтерактивних технологій навчання, підвищенню рівня цифрової грамотності, творчої самореалізації та здатності організовувати читацьку діяльність учнів на основі сучасних підходів. Практичне значення дослідження полягає у розробленні алгоритму створення буктрейлера, який може бути використаний у процесі навчання студентів педагогічних спеціальностей та у професійній діяльності вчителів початкової школи.

Ключові слова: буктрейлер; відеоредактори; медіаосвіта; підготовка вчителів початкових класів; інформаційно-цифрова компетентність педагога; онлайн-сервіси; цифрові технології

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Освітня реформа в Україні, пов'язана з реалізацією концепції Нової української школи, висуває нові вимоги до фахової підготовки вчителів початкових класів. Професійна діяльність сучасного педагога передбачає не лише володіння сучасними методиками навчання, а й здатність інтегрувати цифрові інструменти в освітній процес, розвивати в учнів ключові компетентності, критичне мислення, комунікативні здібності та здатність до творчого самовираження. У цьому контексті особливої значущості набуває проблема формування в майбутніх учителів інформаційно-цифрової компетентності, що забезпечує готовність працювати з різними видами медіаконтенту та створювати власні освітні медіапродукти [1].

Одним із важливих напрямів професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів є опанування інноваційних технологій, що поєднують традиційні

підходи до літературної освіти з цифровими практиками. Буктрейлер як короткий відеоролик, спрямований на представлення художньої книги і формування мотивації до читання, виступає ефективним інструментом візуалізації змісту літературного твору. Оволодіння технологією створення буктрейлерів допомагає майбутньому педагогу знаходити емоційно привабливі способи залучення молодших школярів до читання, що є особливо важливим з огляду на тенденцію до зниження читацької активності. Здатність учителя підтримати інтерес дітей до художньої книги сприяє розширенню їх культурного й мовного досвіду та забезпечує формування ключових компетентностей, визначених концепцією Нової української школи. А тому підготовка вчителя до використання буктрейлерів у навчальному процесі є актуальним і необхідним завданням сучасної методики початкової освіти.

Застосування буктрейлерів у підготовці майбутніх учителів початкової школи дає змогу інтегрувати у навчальний процес цифрові технології, розвивати медіаграмотність і водночас сформувати методичну готовність до використання інноваційних інструментів у шкільній практиці. Створення буктрейлерів у межах навчальних дисциплін «Інформатична та технологічна освіта: Інформатика з методикою навчання», «Предметна дидактика інформатичної освітньої галузі», «Рідномовна освіта: Дитяча література з методикою навчання», «Предметна дидактика мовно-літературної галузі: читання та література» та Наставницької студії НУШ відкриває перед здобувачами вищої педагогічної освіти можливості для опанування цифрової творчості, критичного відбору інформаційних ресурсів, розвитку естетичного смаку й комунікативної майстерності. Особливої уваги ця проблема набуває в умовах воєнного стану, коли зростає роль онлайн-ресурсів, дистанційного та змішаного навчання. Уміння створювати якісні медіапродукти, зокрема буктрейлери, стає важливою передумовою як для організації навчально-виховного процесу в закладах початкової освіти, так і для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх педагогів.

Таким чином, дослідження потенціалу цифрової творчості майбутніх учителів початкових класів у підготовці буктрейлера як сучасного медіапродукту є науково й практично актуальним, адже відповідає сучасним завданням модернізації педагогічної освіти, сприяє інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес, формує готовність майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми, що розглядається у статті та означення аспектів загальної проблеми, яким присвячується стаття. В умовах цифровізації освіти особливої уваги набувають питання формування цифрової творчості майбутніх педагогів. Одним із ефективних засобів розвитку цієї компетентності є створення та використання буктрейлерів. Для з'ясування можливостей цього медіапродукту у професійній підготовці педагогів проаналізуємо наукові праці, у яких розкрито його сутність, функції та особливості застосування в освітньому процесі. Зокрема, E.Vollans здійснив ґрунтовне дослідження феномену трейлера, розширивши уявлення про його природу та функції. На основі аналізу аудіовізуальних матеріалів, розміщених на британських сайтах, автор простежив естетичні особливості та тенденції використання трейлерів у сферах розваг. Дослідник запропонував концепцію трейлера як універсального засобу промоції культурного продукту, що вийшов за межі кінематографічного контексту, переосмислив значення трейлера як культурного явища і мультимедійного комунікативного інструменту, відкриваючи нові підходи до його аналізу в контексті сучасної медіакультури [2]. К.Сізова, Н.Алексєнко, В.Хміль-Чуприна дослідили буктрейлер як естетичний і культурно-просвітницький феномен. Автори, здійснивши порівняльний аналіз українських і зарубіжних буктрейлерів, відзначили, що українські зразки мають переважно просвітницький характер, тоді як зарубіжні акцентують на естетичному впливі. Дослідники обґрунтували наукове

розуміння буктрейлера як складного мистецького явища та окреслили напрями його подальшого розвитку в українському культурному контексті [3].

Зарубіжні дослідники C.Rivera Orbe, F.Tusa Jumbo та ін. представили практичний досвід використання буктрейлера як інструмента популяризації читання серед студентської молоді. На прикладі діяльності Технічного університету (Еквадор) вони показали можливості аудіовізуального формату для формування читацької культури й зацікавлення художнім твором. Автори обґрунтовують ефективність буктрейлера як мотиваційного засобу та сучасної форми літературної комунікації, дослідження демонструє потенціал буктрейлера не лише як медіапродукту, а й як дидактичного ресурсу, здатного стимулювати читацьку активність [4]. У контексті дослідження ролі буктрейлера в підготовці педагогів важливим є дослідження О. Лілік, яка переконує, що інтеграція інноваційних текстових форматів, а саме креолізованих текстів, сприяє формуванню професійних і творчих компетентностей майбутніх учителів [5]. Авторка підкреслює важливість класифікації, відбору та розроблення навчальних матеріалів із використанням таких текстів, що можна порівняти з роботою студентів над буктрейлерами: обидва підходи стимулюють креативність, аналітичне мислення та цифрові навички.

І.-С. Zapata Ancajima проаналізував результати впровадження буктрейлерів у навчальний процес середньої школи та довів їх ефективність у підвищенні читацької мотивації, зокрема серед учнів із низьким стартовим рівнем інтересу до книги [6]. Ці висновки є важливими для підготовки майбутніх учителів, оскільки підтверджують доцільність володіння буктрейлером як дієвою педагогічною стратегією, що поєднує навчальну й мотиваційну функції й може бути застосована в роботі з різними учнівськими групами. К. Давидова запропонувала класифікацію буктрейлерів за змістовою, емоційною та формальною ознаками, а також визначила особливості їх створення та педагогічні рекомендації щодо сценарію й добору матеріалів [7]. Для підготовки майбутнього вчителя ці положення є корисними, адже підкреслюють значення буктрейлера як засобу розвитку читацької активності та цифрової творчості школярів, організованої учителем у навчальному процесі.

У статті О. Мамчич, К. Найдьон та О. Барнич проаналізовано педагогічний потенціал буктрейлера в роботі з дітьми молодшого шкільного віку та окреслено ефективні етапи його застосування на уроках і в позаурочний час. Автори акцентують увагу на тому, що залучення учнів до індивідуальної й групової діяльності під час створення буктрейлерів сприяє формуванню їхньої креативності, технічних умінь і читацької самостійності [8]. Ці результати є орієнтиром для професійної підготовки майбутніх учителів щодо використання інноваційних цифрових інструментів у формуванні мотивації до читання.

У дослідженні Hugo Heredia Ponce, Manuel-F. Romero-Oliva, Milagrosa Parrado Collantes йдеться про вивчення освітнього потенціалу буктрейлера у підготовці майбутніх учителів. Автори розглядають буктрейлер як цифровий ресурс, здатний одночасно стимулювати читацьку активність студентів і формувати їхню технологічну компетентність. Результати спостереження і опитування засвідчили, що створення буктрейлерів сприяє розвитку комунікативних, креативних і цифрових умінь студентів, підвищує їхню мотивацію до читання. Автори обґрунтовують необхідність включення роботи з буктрейлерами до змісту професійної підготовки майбутніх педагогів [9]. Зарубіжні автори Nello Pellisser Rossell, Rosanna Mestre доцільно обґрунтували значення аудіовізуальних проєктів у жанрі буктрейлера як інноваційного освітнього інструменту. Дослідники підкреслили здатність цього медіапродукту стимулювати у студентів уяву та аналітичне мислення, окреслили його педагогічний потенціал для розвитку аудіовізуальних компетентностей через роботу з цифровими металітературними

формами та підтвердили, що буктрейлер може слугувати не лише засобом популяризації читання, а й ефективним ресурсом для формування креативності та медіаграмотності студентів [10].

У контексті аналізу цифрових відеоінструментів як засобів створення сучасних медіапродуктів заслуговує на увагу дослідження Yurui Hu [11], який проаналізував поведінку користувачів під час роботи з відеоінструментами, створеними на основі штучного інтелекту (Animoto, Invideo, Lumen5, Pictory, Synthesia). Отримані дані мають важливе значення для педагогічної практики, оскільки сучасні ШІ-платформи для створення відео можуть ефективно застосовуватися у професійній підготовці майбутніх учителів, зокрема для створення буктрейлерів. Використання інструментів типу *Lumen5* чи *Animoto* сприяє розвитку цифрової компетентності студентів, навичок медіаторчості, розумінню принципів роботи з візуальною інформацією та підвищенню мотивації до творчої діяльності. Таким чином, результати дослідження підтверджують, що інтеграція інноваційних відеотехнологій у навчальний процес може стати ефективним шляхом розвитку цифрової творчості майбутніх педагогів.

Особливості використання програм штучного інтелекту як освітніх інструментів у підготовці вчителів початкових класів до професійної діяльності досліджували Л.Нежива, С.Паламар, Н.Семеній, С.Семеріков. Автори визначили переваги та недоліки програм Suno AI, Udio, Boomy в процесі створення аудіо з літературно-музичним контентом, а також Pictory, Lumen5, InVideo AI – під час генерації відео з літературним контентом. Проаналізовані цифрові платформи можуть стати корисними інструментами учителя для створення сучасних цифрових дидактичних засобів вивчення художніх творів [12, с. 134].

Отже, узагальнення сучасних наукових джерел засвідчує, що буктрейлер як різновид медіапродукту є потужним засобом формування читацької, креативної та цифрової компетентностей майбутніх учителів початкової школи. Він поєднує освітню, естетичну й технологічну складові, забезпечуючи інтеграцію мистецьких, лінгвістичних і цифрових умінь у професійній підготовці педагогів. У цьому контексті стаття зосереджується на обґрунтуванні потенціалу буктрейлера як сучасного інструменту цифрової творчості майбутнього вчителя та визначенні методичних умов його ефективного використання у процесі фахової підготовки.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному аналізі створення й використання буктрейлерів як інструменту професійної підготовки учителів початкової школи до цифрової творчості.

Для досягнення мети визначено такі **завдання дослідження**: проаналізувати науково-методичні підходи до використання медіапродуктів у професійній підготовці педагогів; дослідити ефективність застосування цифрових інструментів для створення буктрейлерів у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах НУШ; розробити методику створення буктрейлерів для студентів спеціальності «Початкова освіта» в межах роботи Наставницької студії НУШ; систематизувати сучасні онлайн-ресурси та програмні засоби для створення буктрейлерів у підготовці вчителів початкової школи.

Основні методи дослідження. У процесі реалізації визначених завдань у дослідженні використано комплекс теоретичних та емпіричних методів. Теоретичне обґрунтування здійснено на основі аналізу науково-методичної літератури з проблеми використання медіапродуктів у професійній підготовці вчителів початкових класів та синтезу наукової думки, що дозволило систематизувати сучасні онлайн-ресурси та програмні засоби для створення буктрейлерів. Для вивчення структурних та змістових особливостей буктрейлерів застосовувався контент-аналіз, який дав змогу оцінити

дидактичний потенціал цього медіапродукту у мовно-літературній освіті молодших школярів.

На практичному рівні дослідження здійснювалося через педагогічне спостереження, спрямоване на оцінку ефективності використання цифрових інструментів студентами під час створення буктрейлерів та розвитку їх цифрової творчості і професійної компетентності. Крім того, для виявлення ставлення студентів до цифрових інновацій у навчальному процесі застосовувалися анкетування та опитування. Для узагальнення результатів і формулювання рекомендацій використовувалися методи порівняння та систематизації, що дозволило зіставити теоретичні положення з практичними результатами дослідження.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів. Дослідження, присвячене ефективності використання цифрових платформ для створення буктрейлерів у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах НУШ, здійснювалося на Факультеті педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. В опитуванні, тренінгу та практичній апробації цифрових ресурсів було задіяно 76 студентів денної та заочної форм навчання спеціальності «Початкова освіта». Мета цього дослідження - вироблення алгоритму створення буктрейлерів із використанням сучасних цифрових інструментів; визначення переваг і недоліків платформ для розробки, створення і застосування цього освітнього медіапродукту майбутніми педагогами.

Серед студентів до початку дослідження було проведено опитування на платформі Mentimeter, для моніторингу використано платформу Menti.com. Питання, що досліджувалися: Які форми презентації книг Ви вже використовували або спостерігали на практиці в початковій школі? Що, на вашу думку, найбільше мотивує молодших школярів до читання? Запишіть ключові слова-асоціації до поняття «буктрейлер»... Які відеоредактори ви використовуєте? Яке значення має використання буктрейлера в роботі вчителя? Сформульовані запитання спрямовані на виявлення рівня готовності студентів до сприйняття теми «Буктрейлери як інструмент активізації читацької діяльності молодших школярів». Аналіз відповідей, візуалізованих у хмарі слів (Рис. 1), засвідчує, що ключовими асоціаціями здобувачів освіти до поняття «*буктрейлер*» стали слова «реклама», «анонс», «книга», «відео», «інформація», «презентація», «візуалізація». Домінування лексем «реклама» та «анонс» свідчить про розуміння студентами буктрейлера як інструменту популяризації книги й засобу зацікавлення потенційного читача. Частотність слів «відео», «візуалізація», «презентація» підкреслює усвідомлення візуально-мультимедійної природи цього продукту, а наявність понять «інтерес», «сюжет» вказує на його мотиваційний потенціал. Більшість студентів сприймають буктрейлер як сучасний засіб візуальної комунікації та ефективний інструмент формування читацької мотивації в освітньому процесі, що підтвердило розуміння респондентів дидактичного потенціалу цього освітнього медіапродукту. Комплекс запитань було націлено також на вивчення мотиваційного, когнітивного, діяльнісного складників підготовки студентів щодо створення і застосування буктрейлерів та дав можливість проаналізувати початковий досвід респондентів з презентації книг. Опитування дало можливість проаналізувати базові знання студентів, зокрема їх обізнаність з відеоредакторами та розуміння дидактичних можливостей використання буктрейлерів учителем початкових класів (Рис. 1, 2). Такий підхід забезпечив усвідомлене занурення у тему та створив підґрунтя для формування практичних навичок.

Рис. 1. Асоціативна хмара слів у застосунку Mentimeter

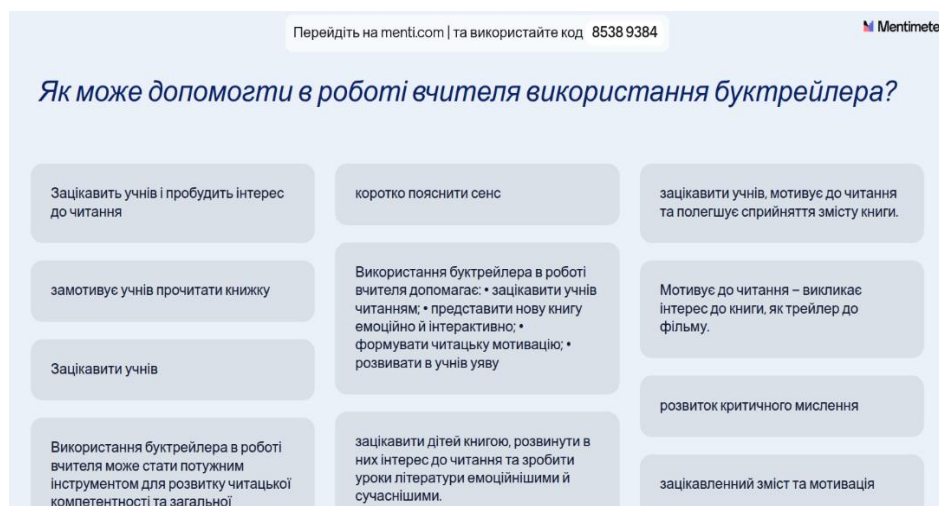

Рис. 2. Опитування студентів у застосунку Mentimeter

Дослідження також тривало у межах занять Наставницької студії НУШ, що забезпечує розвиток предметно-методичної та інноваційної компетентностей майбутніх педагогів початкової освіти на Факультеті педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Тематична зустріч «Буктрейлери як інструмент активізації читацької діяльності молодших школярів» була присвячена ознайомленню студентів зі специфікою буктрейлерів як освітнього медіапродукту та дослідженню їх дидактичних можливостей для застосування на уроках читання в початкових класах Нової української школи. Водночас було проаналізовано технологію створення буктрейлерів, а також алгоритми роботи з цифровими відеоредакторами (Canva, Clipchamp, Animoto, FlexClip, Lumen5, Pictory та ін.), що використовуються для розробки рекламних і анонсних відео книг.

У межах заняття учасники набули компетентностей щодо розробки сценаріїв буктрейлерів для презентації дитячих книжок та застосування створених медіапродуктів у мовно-літературній галузі початкової освіти. Завданням заходу було формування здатності майбутніх педагогів створювати та впроваджувати цифрові медіатехнології в освітньому процесі НУШ.

Студентам було запропоновано проаналізувати визначення «буктрейлер», що розуміємо як короткий аудіовізуальний медіапродукт, створений на основі художнього або навчального твору з метою його популяризації. Він виконує функцію трейлера до художньої книги, поєднуючи текстові, зображальні, музичні та відеоефекти для передачі змісту, настрою, атмосфери й головної ідеї твору без розкриття ключових подій. Основне призначення буктрейлера – емоційно зацікавити глядача, сформувати уявлення про твір та стимулювати інтерес до його прочитання.

Буктрейлер – сучасний інструмент, оволодіння яким у процесі професійної підготовки створює підґрунтя для ефективного добору та проєктування майбутніми вчителями освітнього контенту з урахуванням потреб молодшого школяра. Практика роботи з буктрейлерами сприяє розвитку мотивації студентів до використання цифрових технологій у навчанні, долає психологічних бар'єрів і невпевненості, пов'язаних із застосуванням інноваційних медіазасобів на уроках. Тому майбутні педагоги вчилися аналізувати освітній потенціал цифрових інструментів, критично оцінювати їх дидактичну доцільність і поєднувати навчальні, виховні та розвивальні можливості медіаконтенту відповідно до завдань Нової української школи.

Студенти також розглянули можливості використання буктрейлерів на уроках читання в початкових класах НУШ, зокрема на етапі до читання для привернення уваги до нової книги; на етапі під час читання для стимулювання інтересу до подальшого ознайомлення із сюжетом; на етапі після читання для узагальнення читацьких вражень та активізації творчості учнів. Учасники Наставницької студії НУШ впевнилися, що, буктрейлер – це не лише інструмент популяризації книги, а й ефективний дидактичний засіб, який забезпечує активну пізнавальну діяльність учнів, сприяє розвитку їхньої читацької культури, креативності, медіаграмотності та цифрової компетентності, що є необхідними складовими сучасної освіти в умовах Нової української школи. Саме тому майбутнім учителям початкових класів важливо навчитися створювати подібні освітні продукти.

Створення та оцінювання буктрейлерів формує здатність студентів до педагогічного проєктування: вони навчаються визначати ключовий зміст художнього твору, добирати візуальні й звукові елементи відповідно до вікових особливостей учнів, розробляти логіку подання навчального матеріалу. Зростає їхня предметно-методична компетентність, уміння відстежувати й упроваджувати сучасні освітні тенденції, інтегрувати літературу з технологіями, мистецтвом, культурою. У майбутніх учителів формується чутливість до різних стилів сприймання інформації та здатність створювати інклюзивний освітній простір, де медіапродукт стає доступним і значущим для кожного учня. У процесі підготовки буктрейлерів студенти розвивають цифрову грамотність, набувають умінь працювати з програмами для монтажу, добирати візуальний матеріал, здійснювати пошук інформації, поєднувати різні види контенту.

Підготовка буктрейлера – цікавий і творчий процес, який передбачає аналіз художнього твору й застосування цифрових технологій для його візуалізації. Студентам була запропонована покрокова інструкція, як створити буктрейлер:

- 1) Вибір книги та обговорення ідеї сюжету, образів, емоцій, які потрібно передати у трейлері.
- 2) Складання сценарію із ключовими моментами: інтригуюча зав'язка (без спойлерів); представлення героїв або конфлікту; атмосфера твору (пригодницька, фантастична, казкова, загадкова, таємнича тощо); сцени чи ілюстрації, які найкраще передають зміст.
- 3) Підбір матеріалів: зображення, ілюстрації, фотографії або власні малюнки; відеофрагменти (можна знайти безкоштовні відео на платформах, до прикладу, Pexels, Pixabay); музика (мелодія, яка відповідає настрою книги); інтригуючі цитати з книги або відкриті питання, які потребують відповіді в процесі читання твору.
- 4) Створення візуального дизайну: стиль, кольори та шрифти, які відповідають темі та ідеї твору (книжки).
- 5) Вибір відеоредактора та робота в цифровому застосунку.

Після проведеного моніторингу студентам було запропоновано обрати відеоредактор: Animoto, Canva, FlexClip, Powtoon, InShot. Перед створенням

буктрейлерів у відеоредакторах було проведено аналіз застосунків, їхніх основних функцій, можливостей та ризиків (табл. 1).

Табл. 1
Аналіз запропонованих відеоредакторів для створення буктрейлерів

Відеоредактор	Засновник	Рекомендований вік	Функції	Освітні можливості	Ризики
<u>Animoto</u>	Джейсон Сяо, Бред Джефферсон, Стів Кліфтон та Том Кліфтон (США, 2006)	10 +	Готові шаблони відео, бібліотека музики, автоматичний монтаж	Розвиток навичок сторітелінгу, емоційної виразності, презентації книг	Наявність водяних знаків у безкоштовній версії
<u>Canva for Education</u>	Мелані Перкінс, Кліфтом Обрехтом і Камероном Адамсом (Австралія, 2012)	8 +	Шаблони відео, графіка, анімація, субтитри, командна робота	Інтеграція з іншими проєктами (плакати, буклети, буктрейлери), розвиток креативності	Потребує стабільного інтернету, деякі функції — Pro
<u>FlexClip</u>	ТОВ «ПерлМаунтейн», Лінь Сяо (Китай, 2019)	9 +	Відеошаблони, обрізка, титри, музика, озвучення, штучний інтелект	Створення коротких промороликів, буктрейлерів, навчальних відео.	Безкоштовна версія — 480p, водяний знак, обмежений час відео
<u>Powtoon</u>	Ілля Спітальник, Даніель Затуранський, Свен Гоффман, Орен Машковський (Британія, 2012)	9 +	Анімація, сцени, персонажі, текстові хмари, аудіосупровід	Розвиток творчості, візуального мислення, медіаграмотності	Обмежена безкоштовна версія, англійськомовний інтерфейс
<u>InShot</u>	Мобільний застосунок (Сінгапур, 2014)	8 +	Монтаж відео, фото, музика, фільтри, озвучення, швидкий експорт	Зручний для учнів при створенні відео на смартфоні; розвиток самостійності	У безкоштовній версії є реклама, водяні знаки; інколи проблеми з кирилицею у текстових елементах або субтитрах.

Після аналізу відеоредакторів студентам було запропоновано загальні покрокові дії роботи у застосунках (Рис.3):

- 1) Зареєструйтеся/увійдіть за власним акаунтом.
- 2) Оберіть шаблон. Додайте текст, зображення, відео та музику.
- 3) Змонтуйте все у логічній послідовності.
- 4) Використовуйте переходи, анімації та ефекти, щоб зробити трейлер привабливішим.
- 5) Здійсніть озвучення та доберіть/сформулюйте текст (закадровий голос, який коротко розповідає про книгу; текстові вставки для підкреслення важливих деталей).
- 6) Змонтуйте і перевірте відео. Перегляньте буктрейлер кілька разів. Перевірте, чи він передає ідею книги, чи виглядає логічно і привабливо.
- 7) Збережіть готовий трейлер у форматі відео (MP4, MOV). За бажанням опублікуйте відео. Поширте його: в академічній групі; у соціальних мережах; на YouTube або інших платформах; у бібліотеках або книжкових виставках.

Рис. 3. Послідовність роботи у відеоредакторах, створена у застосунку Napkin AI

Робота студентів у групах передбачала ознайомлення з можливостями сучасних відеоредакторів, аналіз їхніх переваг і недоліків, а також створення власних буктрейлерів до запропонованих художніх творів українських письменників. Зокрема, одна група працювала з відеоредактором Animoto, створюючи буктрейлер за збіркою Миколи Вінграновського «У Неквапи білі лапи»; друга – з платформою Canva, презентуючи буктрейлер до поезії Ліни Костенко «Бузиновий цар»; третя група застосувала FlexClip для візуалізації книги віршів Івана Світличного «Як Гусак говорив Так-так-так»; четверта група використала застосунок Canva для реалізації буктрейлера до збірки Ігоря Калинця «Книжка для Дзвінки»; інші студенти працювали з редакторами Powtoon і InShot, аналізуючи тексти Ліни Костенко та Ігоря Калинця. Такий формат роботи забезпечив занурення студентів у процес створення мультимедійного освітнього продукту, сприяв розвитку навичок асоціативного мислення, уміння працювати з текстом і зображенням, а також стимулював креативність і командну взаємодію. Отримані результати підтвердили результативність організації діяльності студентів у групах щодо формуванні цифрової грамотності та готовності майбутніх учителів до використання відеоінструментів у педагогічній практиці. На занятті студенти презентували підготовлені буктрейлери (Рис. 4, Рис. 5).

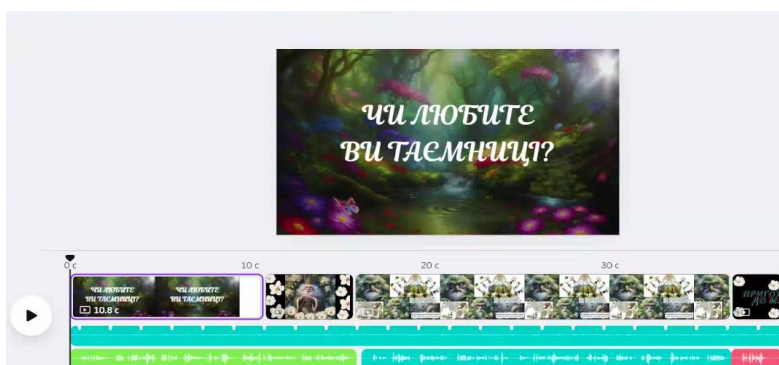

Рис. 4. Буктрейлер, створений студентами засобами цифрового ресурсу Canva

Рис. 5. Буктрейлер, створений студентами засобами цифрового ресурсу Flex Clip

З метою перевірки спеціальних компетентностей, які формувалися протягом заняття, було проведено опитування за допомогою застосунку Socrative.com (Рис.6).

Даний застосунок забезпечує швидкий зворотний зв'язок, дає змогу викладачу/вчителю відстежити рівень розуміння навчального матеріалу, а студентам – самостійно оцінити власні досягнення. Платформа підтримує різні типи запитань (відкриті, тестові, рейтингові), створює автоматичне оцінювання та візуалізацію результатів, що робить її ефективним інструментом для формувального оцінювання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Недоліком вважаємо обмеження безкоштовної версії: можна створювати лише до п'яти активних тестів, а результати зберігаються у системі протягом 30 днів, що ускладнює довготривале відстеження навчальних досягнень студентів та порівняльний аналіз результатів кількох занять. Водночас ці обмеження не знижують дидактичної цінності інструменту – він залишається ефективним засобом для проведення оперативного моніторингу знань, формувального оцінювання та розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів.

Метою проведеного опитування є визначення рівня усвідомлення студентами можливостей використання буктрейлерів у початковій школі, дидактичного потенціалу медіапродукту, а також готовності майбутніх педагогів інтегрувати цю технологію у власну професійну діяльність.

Сформований опитувальник містив такі запитання (Рис.6):

1. Які складники має містити ефективний буктрейлер для учнів початкової школи?
2. Які труднощі, на вашу думку, можуть виникнути у вчителя під час створення буктрейлера?
3. У які предмети початкових класів можна інтегрувати використання буктрейлерів?
4. Розвитку яких ключових компетентностей молодшого школяра сприяє застосування буктрейлера?
5. Чи сприяє застосування буктрейлера розвитку самостійної читачької діяльності учнів початкових класів?
6. Який відеоредактор найбільш ефективний для створення буктрейлера?

Буктрейлер 2025

Save and Exit

Share

1. Які складники має містити ефективний буктрейлер для учнів початкової школи?

- ☐ A Яскраві візуальні образи
- ☐ B Музичний супровід
- ☐ C Текстовий коментар
- ☐ D Цитати з книги
- ☐ E Переказ сюжету
- ☐ F План твору
- ☐ G Начитування тексту твору

2. Які труднощі, на вашу думку, можуть виникнути у вчителя під час створення буктрейлера?

- ☐ A Недостатнє володіння відеоредакторами
- ☐ B Переобтяження змістом
- ☐ C Бажання переказати текст книжки
- ☐ D Підбір аудіоматеріалів
- ☐ E Формулювання текстового супроводу

Рис. 6. Приклад опитування студентів за допомогою ресурсу Socrative

Результати опитування засвідчили позитивне ставлення студентів до впровадження буктрейлерів у навчальний процес, розуміння та усвідомлення їхнього дидактичного потенціалу для розвитку читачької активності й творчості учнів початкових класів.

Результати заняття Наставницької студії НУШ підтвердили розвиток предметно-методичної компетентності студентів (визначили педагогічну доцільність використання буктрейлерів у початковій школі; розробили методичні рекомендації як застосовувати буктрейлери на уроках у процесі організації читачьких проєктів); комунікативної компетентності (вдосконалили навички візуального сторітелінгу, виразного представлення ідей; працювали у командах, презентуючи результати спільного проєкту); інноваційної компетентності (виявили творчість у створенні буктрейлерів, виборі музики, образів і текстів; засвоїли принципи медіаторчості та розробки емоційно привабливого навчального контенту); проєктувальної компетентності (оцінили потенціал буктрейлера як засобу формування читачької активності молодших школярів; розвинули здатність проєктувати навчальні ситуації з використанням інтерактивних медіа) та цифрової компетентності (опанували навички роботи з відеоредакторами, розвинули уміння добирати цифрові ресурси для створення освітнього продукту).

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження підтвердило, що буктрейлер як сучасний медіапродукт є ефективним інструментом інтеграції цифрових технологій у професійну підготовку майбутніх учителів початкових класів. Створення буктрейлерів у межах навчальних дисциплін та Наставницької студії НУШ забезпечує формування предметно-методичної, інноваційної, цифрової та проєктувальної компетентностей студентів, розвиває навички медіаторчості, критичного мислення та командної взаємодії. Практична робота з відеоредакторами (Animoto, Canva, FlexClip, Powtoon, InShot) дозволяє майбутнім педагогам опанувати сучасні цифрові інструменти, освоїти алгоритми створення відеоконтенту, розвивати естетичний смак і здатність ефективно презентувати освітні продукти. Аналіз і практичне застосування буктрейлерів підтвердили їх дидактичний потенціал для уроків читання: вони мотивують до самостійної читачької діяльності, сприяють розвитку уяви, критичного мислення, медіаграмотності та інтеграції міжпредметних знань. Опитування студентів засвідчило позитивне ставлення до використання буктрейлерів, високу усвідомленість їхнього педагогічного значення та готовність інтегрувати цей медіапродукт у власну професійну діяльність, що підтверджує ефективність запропонованих методичних підходів. Розроблений алгоритм створення буктрейлера та покрокові рекомендації для роботи у відеоредакторах можуть бути використані як методичний інструмент у підготовці майбутніх учителів початкових

класів та сприятимуть розвитку їх цифрової творчості й професійної компетентності в умовах НУШ.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні моделі формування медіаосвітньої компетентності вчителя початкової школи, створенні методичних рекомендацій із системного використання буктрейлерів та вивченні їхнього впливу на читацьку самостійність і критичне мислення учнів у контексті цифрової освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста) 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (date of access: 02.10.2025)
2. Vollans, E. Cross media promotion: entertainment industries and the trailer. Submitted for the degree of PhD in the School of Art, Media and American Studies (FTM), University of East Anglia, 2014. 204 p.
3. Сізова К., Алексеєнко Н., Хміль-Чуприна В. Властивості буктрейлера: український та світовий досвід. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2020. № 1 (41). С. 85-89. URL: https://www.researchgate.net/publication/339871923_VLASTIVOSTI_BUKTREJLER_A_UKRAINSKIJ_TA_SVITOVIJ_DOSVID (date of access: 05.10.2025)
4. Rivera Orbe C., Tusa Jumbo F., Tejedor S., Cervi L. The Use of Audiovisual Booktrailer to Promote Reading Among University Students. In: Basantes-Andrade, A., Naranjo-Toro, M., Zambrano Vizueté, M., Botto-Tobar, M. (eds) Technology, Sustainability and Educational Innovation (TSIE). TSIE 2019. Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 1110. Cham: Springer, 2019. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-37221-7_26. (date of access: 02.10.2025)
5. Лілік О. Особливості використання креолізованих текстів у професійній підготовці майбутніх учителів української літератури. Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. Серія: педагогічні науки. 2018. Вип. 13. С. 71-84.
6. Zapata Ancajima J. C. Booktrailer, a teaching strategy for reading motivation. European Public & Social Innovation Review. 2025. Vol. 10. URL: <https://doi.org/10.31637/epsir-2025-2056>. (date of access: 04.10.2025)
7. Давидова К. С. Освітній буктрейлер як технологія популяризації читання на уроках української літератури URL: <https://naurok.com.ua/stattya-osvitniy-buktrejler-yak-novitnya-tehnologiya-populyarizaci-chitannya-na-urokah-ukra-nsko-literaturi-64535.html>. (date of access: 01.10.2025)
8. Мамчич О. Б., Найдьон К. В., Барнич О. В. Буктрейлер як засіб мотивації молодших школярів до читання. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 79, т. 1. С. 192-196. URL: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.41>. (date of access: 02.10.2025)
9. Heredia Ponce H., Romero-Oliva M.-F., Parrado Collantes M. Booktrailer y lectura en la formación inicial del maestro: un estudio de caso. Revista Lasallista de Investigación. 2020. 17(1). С. 276-290. URL: <https://doi.org/10.22507/rli.v17n1a24>. (date of access: 01.10.2025)
10. Pellisser Rossell N., Mestre R. Alfabetización audiovisual mediante el booktrailer, el videopema y el ensayo audiovisual. In: Géneros (meta)literarios digitales y creación audiovisual. Aplicaciones educativas y profesionales. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/392311784_3_Alfabetizacion_audiovisual_m

[ediante el booktrailer el videopema y el ensayo audiovisual#fullTextFileContent](#).
(date of access: 12.09.2025)

11. Hu Y. User Behavior and Satisfaction in AI-Generated Video Tools: Insights from Surveys and Online Comments. Proceedings of CONF-MLA 2024 Workshop: Securing the Future: Empowering Cyber Defense with Machine Learning and Deep Learning. 2024. URL: [10.54254/2755-2721/94/2024MELB0065](#). (date of access: 22.09.2025)
12. Nezhyva L., Palamar S., Semenii N., Semerikov S. AI tools for sustainable primary teacher education: literary-artistic content generation. The 7th International Workshop on Augmented Reality in Education, 2024. CEUR Workshop Proceedings, Vol. 3918. P. 134-148.

*Матеріал надіслано до редакції 11.10.2025 р.
Затверджено до друку 27.11.2025 р.*

BOOK TRAILER AS A MODERN MEDIA PRODUCT IN THE TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR DIGITAL CREATIVITY

Liudmyla Nezhyva

Doctor of Pedagogical Sciences

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

l.nezhyva@kubg.edu.ua

ORCID: 0000-0001-9520-0694

Oleksandra Shkurenko

PhD of Pedagogical Sciences

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

o.shkurenko@kubg.edu.ua

ORCID: 0000-0003-2774-6294

Abstract. The article highlights the possibilities of using book trailers in the professional training of future primary school teachers to develop their ability to integrate language, literature, and IT components of educational content in accordance with the requirements of the New Ukrainian School. Book trailers are presented as a modern media tool that contributes to the development of the professional competence of future teachers, strengthens their motivation to use innovative technologies in teaching, and fosters creativity, media literacy, and the ability to create an inclusive educational space. A comparative analysis of modern video editors (Animoto, Canva, FlexClip, Powtoon, InShot) is carried out, their technical and pedagogical capabilities are characterized, particular in terms of accessibility, ease of use, variability of templates, tools for visualization and video sound. The educational potential of these programs in the training of future primary school teachers is determined, and the risks associated with technical difficulties, copyright, and the pedagogical appropriateness of content are outlined. The authors present the results of a class with students of the Faculty of Pedagogical Education of the Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, aimed at developing subject-methodological, information-digital, innovative, and project-based competencies. The students worked in small groups to familiarize themselves with the functionality of video editors, analyze their advantages and disadvantages, create book trailers for children's fiction, and reflect on their experience. It has been found that student participation in the creation of media products contributes to the development of professional readiness to use interactive learning technologies, increases digital literacy, creative self-realization, and the ability to organize student reading activities based on modern approaches. The practical significance of the study lies in the development of an algorithm for creating a book trailer that can be used in the training of students majoring in pedagogy and in the professional activities of primary school teachers.

Keywords: blended learning; educational technologies; digital technologies; online services; comics

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Ministry of Economy of Ukraine (2023). Professional standard for the professions Primary school teacher of general secondary education institution, Teacher of general secondary education institution, Teacher with a junior specialist diploma. <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>
2. Vollans, E. (2014). Cross media promotion: Entertainment industries and the trailer (Doctoral dissertation, University of East Anglia).
3. Sizova, K., Alekseenko, N., & Khmil-Chupryna, V. (2020). Features of the book trailer: Ukrainian and global experience. *Derzhava ta rehiony. Serii: Sotsialni komunikatsii*, 1(41), 85-89. https://www.researchgate.net/publication/339871923_VLASTIVOSTI_BUKTREJLER_A_UKRAINSKIJ_TA_SVITOVIJ_DOSVID (in Ukrainian)
4. Rivera Orbe, C., Tusa Jumbo, F., Tejedor, S., & Cervi, L. (2019). The use of audiovisual booktrailer to promote reading among university students. In A. Basantes-Andrade, M. Naranjo-Toro, M. Zambrano Vizuete, & M. Botto-Tobar (Eds.), *Technology, sustainability and educational innovation (TSIE)* (Vol. 1110). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-37221-7_26
5. Lilik, O. (2018). Features of using creolized texts in the professional training of future teachers of Ukrainian literature. *Mystetska osvita: zmist, tekhnolohii, menedzhment. Serii: Pedahohichni nauky*, 13, 71-84.
6. Zapata Ancajima, J. C. (2025). Booktrailer, a teaching strategy for reading motivation. *European Public & Social Innovation Review*, 10. <https://doi.org/10.31637/epsir-2025-2056>
7. Davydova, K. S. (2025). Educational book trailer as a technology for promoting reading in Ukrainian literature lessons. <https://naurok.com.ua/stattya-osvitniy-buktrejler-yak-novitnya-tehnologiya-populyarizaci-chitannya-na-urokah-ukra-nsko-literaturi-64535.html> (in Ukrainian)
8. Mamchych, O. B., Naidon, K. V., & Barnych, O. V. (2021). Book trailer as a means of motivating younger students to read. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: Realii ta perspektyvy*, 79(1), 192-196. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.41> (in Ukrainian)
9. Heredia Ponce, H., Romero-Oliva, M.-F., & Parrado Collantes, M. (2020). Booktrailer y lectura en la formación inicial del maestro: Un estudio de caso. *Revista Lasallista de Investigación*, 17(1), 276-290. <https://doi.org/10.22507/rli.v17n1a24>
10. Pellisser Rossell, N., & Mestre, R. (2024). Alfabetización audiovisual mediante el booktrailer, el videopema y el ensayo audiovisual. In *Géneros (meta)literarios digitales y creación audiovisual: Aplicaciones educativas y profesionales*. https://www.researchgate.net/publication/392311784_3_Alfabetizacion_audiovisual_mediante_el_booktrailer_el_videopema_y_el_ensayo_audiovisual#fullTextFileContent
11. Hu, Y. (2024). User behavior and satisfaction in AI-generated video tools: Insights from surveys and online comments. In *Proceedings of CONF-MLA 2024 Workshop: Securing the Future – Empowering Cyber Defense with Machine Learning and Deep Learning*. <https://doi.org/10.54254/2755-2721/94/2024MELB0065>
12. Nezhyva, L., Palamar, S., Semenii, N., & Semerikov, S. (2024). AI tools for sustainable primary teacher education: Literary-artistic content generation. In *The 7th International Workshop on Augmented Reality in Education* (Vol. 3918, pp. 134-148). CEUR Workshop Proceedings